

Ruiz Mateos, 'màrtir' de la llibertat d'empresa.

RUIZ MATEOS, FINALMENT AL BANC DELS ACUSATS

Rumasa, amb llums i taquígrafs

Sis anys després de l'expropiació de Rumasa pel govern socialista, José María Ruiz Mateos ha aconseguit que se celebri el judici per aquest cas. L'expectació és enorme, no tan sols per la personalitat de l'ex-president del 'holding' de l'abella, sinó pels esdeveniments que han marcat el món financer des de fa molts mesos.

J. Hernández

D'ací a algunes setmanes se celebrarà el judici contra José María Ruiz Mateos, l'empresari andalús que aconseguí construir un gran imperi econòmic des del no-res, que fou model d'una manera de fer negocis, que va desafiar quasi totes les normes de l'economia i moltes de les del dret, l'empresa capdavantera del qual, Rumasa (formada per les sigles de l'amo

i senyor de tot), va ser expropiada pels socialistes amb l'al·legació de necessitats d'interès públic perquè la seua situació financera amenaçava la supervivència econòmica de seixanta mil famílies si no s'hi actuava amb tota urgència.

El cas Rumasa ha estat un dels més comentats de la història recent d'Espanya i han corregut rius de tinta sobre una expropiació d'on la dreta ha volgut demostrar l'autoritarisme del PSOE. Ruiz Mateos ha volgut

convertir-se en un màrtir de la llibertat d'empresa, mentre que els socialistes n'han tret la trista experiència que, si bé aconseguiren evitar una ruïna econòmica que podia produir un desastre en cadena, va ser pagant un preu altíssim.

Aquell 23-F

El 23 de febrer de 1983, quan els socialistes només duïen uns mesos de govern efectiu, la societat espanyola es va somoure. Un Eduardo Sotillos una mi-

ca descompost en el seu paper de portaveu del govern anunciava a mitjan vesprada que el govern havia expropiat Rumasa. Alhora, una important força policíaca va voltar les oficines de Ruiz Mateos a Madrid per intentar impedir que desapareguera informació fonamental per a la investigació de possibles delictes. Tot i que aquest propòsit no es va aconseguir totalment, ja que més endavant fou investigat l'assumpte per un policia que va acabar sent víctima d'una sofisticada trampa que l'ha dut a ser expedientat i separat del servei (és el que més sap dels draps bruts del cas Rumasa), aquella vesprada va caure un imperi que estava basat en un munt de castells d'arena, o millor encara, de castells de dobles comptabilitats, diners deixats en préstec més d'una vegada i balanços acuradament elaborats per donar lluentor al producte.

Rumasa

José María Ruiz Mateos havia organitzat el seu *holding* amb una sèrie d'empreses pròpies i unes altres que figuraven a nom del seu germà Zoilo. A partir de les primeres, dedicades fonamentalment a comerciar amb vins de Jerez, l'empresari andalús posà en peu una petita però important xarxa financera amb un grup de bancs que eren peça bàsica del seu sistema, i la peça més preuada dels quals era el Banc Atlàntic.

Ruiz Mateos posà en marxa una maquinària on l'aventura, l'atzar i el voluntarisme acomplien un paper important, amb bancs de Rumasa que avalaven negocis de Rumasa, amb dobles comptabilitats que impedièren el control d'Hisenda, amb importants quantitats de moneda espanyola depositada a l'estranger sense gaire control, etc. En un sistema com aquest, quan les coses van bé, no passa res, però una crisi, encara que siga lleugera, pot fer que tot caiga. Ruiz Mateos va voler, l'any 1980, incorporar-se als grans de la banca, però aquests li ho van impedir tot al·legant la seua heterodòxia i el perill dels seus mètodes. El Banc de Espanya va advertir a Ruiz Mateos de la perillositat d'aquelles pràctiques, però l'empresari va negar-se a reformar-les. El 23-F, després d'unes infructuoses converses, el govern va decidir-ne l'expropiació.

Amb l'expropiació va començar la polèmica, encara que el govern va seguir totes les dreceres de l'acord amb la més estricta legalitat, sense forçar cap norma i aconseguí més endavant l'aprovació del Tribunal Constitucional, el cas Rumasa va servir a la dreta

Ruiz Mateos, l'hora de la veritat.

per traure del bagul dels records el fantasma de l'estatalisme socialista, de les expropiacions i de les suposades il·legalitats de l'esquerra contra el santíssim dret a la propietat.

Mentre, però, el mateix Ruiz Mateos va posar obstacles en la campanya d'aquells que el defensaven. Primer va fugir a Londres, on va mantenir contactes amb alguns colpistes espanyols als quals convidà a actuar; més tard organitzà una rocambolesca aventura en la qual s'arribà a afirmar que estava implicada l'esposa d'un dels seus col·laboradors i després es va traslladar a Frankfurt, on va ser detingut i extraditat. Aquesta primera detenció va donar lloc a una sèrie d'evasions successives que van acabar amb actuacions pròpies d'un circ per part de l'empresari expropiat.

La reprivatització

Quan el govern va expropiar Rumasa, però, es va ficar en un embolic que estava molt lluny d'endevinar. Una vegada es va investigar tota la documen-

tació que s'hi va incautar, depurades les suposades irregularitats i incoat el sumari corresponent pels jutges, el gabinet socialista va transferir Rumasa a la Direcció General del Patrimoni, que havia de prendre les mesures necessàries perquè aquell grup d'empreses no fera figa, amb el consegüent perjudici per als treballadors, a més de sanejar les empreses per a procedir, a mitjà termini, a la reprivatització, a col·locar-les en mans d'empresaris que es comprometeren a mantenir-les amb tots els llocs de treball i en unes condicions de sanejament transparents.

I en aquest punt començà una altra polèmica. La participació d'Isabel Preysler, aleshores separada ja del marquès de Griñón i convertida en l'amant esposa de Miguel Boyer, ministre d'Hisenda de l'expropiació, però no de la reprivatització, i la compra de Galerías Preciados per un estrany consorci veneçolà encapçalat per l'empresari Cisneros, al qual s'atribuïen negocis bruts i un suport financer als socialistes (una acusació que mai s'ha pogut demostrar, però), llancen un munt de dubtes sobre el procés d'alienament de Rumasa.

Per a uns, la reprivatització era l'instrument dels socialistes per a beneficiar els seus amics i aliats i, també, per a crear una nova classe empresarial més pròxima als seus criteris. Per a altres, aquest pla, no existia, ni tampoc els amics, sinó que era l'única manera de salvar un grup d'empreses amb uns propietaris disposats a no seguir el camí de Ruiz Mateos ni fer beneficiaris de l'expropiació una dreta empresarial que, en gran mesura, havia estat darrere de Ruiz Mateos en els primers moments.

En qualsevol dels casos, les circumstàncies que ha passat alguna de les empreses, que no s'han enfonsat però que sí que han passat moments difícils, com ara Galerías Preciados, ara a mans del grup britànic Mountleigh, assenyalen que ha estat una operació difícil i molt delicada.

Ara, sis anys després de l'expropiació, es jutjarà Ruiz Mateos i, amb ell, una determinada manera d'entendre la posada en marxa de negocis, amb el nyap com a sistema, l'aventura com a norma i el més absolut menyspreu per les lleis del mercat... i per les altres. Ara el tema és menys calent, però el judici pot llançar alguna llum sobre el sistema financer que, probablement, explicarà algunes de les coses que fa alguns mesos s'han conegut amb motiu de les fusions, trencaments i gavardines. Serà, si més no, un judici seguit amb molta expectació. □